

Lausunto kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Kaupunginhallitus 25.08.2025 § 280
929/00.04.00/2025

Valmistelija: talousjohtaja Patrik Nygrén, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja kertaluonteisesti toteutettavasta 75 miljoonan euron säästöstä, joka hallituksen kehysriihessä linjattiin poikkeuksellisesti valtionosuusuudistuksen alla toteutettavaksi vähentämällä 2,17 % kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoituksesta. Esitys on valtionosuusuudistuksen alla kertaluonteinen ja koskee vuotta 2026. Pysyvä 75 miljoonan euron säästön toteutustapa on tarkoitus ratkaista varsinaisen valtionosuusuudistuksen yhteydessä ja se voi poiketa kuntakohtaisesti nyt esitetystä.

Raision kaupunki antaa seuravanlaisen lausunnon asiasta:

Valtionosuuksien vähennys ei poista yhtään kunnan lakisääteistä tehtävää. Esitys on puhtaasti fiskaalinen ja siirtää valtiontalouden sopeutuspainetta kunnille. Tämä on ristiriidassa hallitusohjelman periaatteen kanssa, jonka mukaan kunnille tulevat uudet lakisääteiset velvoitteet kompensoidaan täysimääräisesti. Jo nyt mm. TE2025-uudistus, oppimisen tuen uudistus sekä työmarkkinatuen rahoitusvastuun kasvu ovat aiheuttaneet kunnille lisäkustannuksia, joita ei ole kattavasti kompensoitu ja leikkaus pahentaa epäsuhtaa. Kuntien omaisuuden vastikkeeton siirto hyvinvointialueille sekä nopeasti heikentyvät kiinteistöjen vuokratulot heikentävät samanaikaisesti kuntien taloudellista asemaa siirtäen arvon ja hyödyn suoraan hyvinvointialueille.

Valtionosuuksien vähennys yhdistettynä jo toteutettuihin ja tulossa oleviin uudistuksiin kasvattaa painetta kunnallisveron korotuksiin, palvelujen karsintaan ja investointien lykkäämiseen. Raision kaltaisessa kasvukaupungissa investointipaineet mm. kouluihin, päiväkoteihin ja infrastruktuuriin ovat merkittävät, ja leikkaus heikentää mahdollisuuksia vastata kasvavan väestön palvelutarpeisiin.

Jatkuvat, lyhyellä aikataululla toteutetut määräaikaisten leikkaukset vaikeuttavat kuntien pitkäjänteistä talouden suunnittelua ja investointien toteuttamista. Kuntien on voitava ennakoida rahoituspohjaansa, jotta ne voivat täyttää lakisääteiset velvoitteensa ja turvata palvelujen jatkuvuuden. Tästä syystä olisi tärkeää myös saattaa mahdollinen valtionosuusuudistus loppuun ja että uudistus tukisi vakautta ja ennakoitavuutta.

Raision kaupunki katsoo, että:

- Valtionosuuksien vähennystä ei tule toteuttaa esitetyn suuruisena.
- Valtionosuuksien muutoksia tulee arvioida kokonaisuutena, huomioiden jo toteutetut uudistukset ja niiden kustannus- ja rahoitusvaikutukset kunnille.

Raision kaupunki painottaa, että kuntien peruspalvelujen rahoituksen vakaus on keskeinen osa kansalaisten yhdenvertaisuutta ja hyvinvointivaltion perustaa. Valtion tulee kantaa vastuunsa julkisten palvelujen rahoituksesta, eikä siirtää sopeutuspainetta kunnille tavalla, joka heikentää kuntien taloudellista kantokykyä ja vaarantaa palvelujen saatavuuden.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa edellä olevan lausunnon kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.